

# ĐÁNH GIÁ THỰC HÀNH LÂM SÀNG CÓ CẤU TRÚC KHÁCH QUAN KỶ THI TỐT NGHIỆP NGÀNH ĐIỀU DƯỠNG

Nguyễn Bích Lưu \*, Nguyễn Trọng Đoàn \*\*

**Tóm tắt:** Bài viết giới thiệu việc áp dụng phương pháp đánh giá thực hành lâm sàng có cấu trúc khách quan kỳ thi tốt nghiệp của ngành điều dưỡng tại Trường Đại học Kinh doanh & Công nghệ Hà Nội. Phương pháp này là một công cụ đánh giá dựa trên nguyên tắc khách quan và chuẩn hóa, giúp đánh giá toàn diện kiến thức, kỹ năng và năng lực của sinh viên trong môi trường mô phỏng lâm sàng. Bài viết cũng trình bày việc triển khai phương pháp đánh giá thực hành lâm sàng có cấu trúc khách quan kỳ thi tại các nước phát triển, như Mỹ, Anh, Canada và một số nước khác, đồng thời nhấn mạnh việc kết hợp phương pháp này với phản hồi chi tiết sau từng trạm thi, vì khả năng giúp sinh viên nhận biết lỗi và cải thiện kỹ năng của mình.

**Từ khoá:** Phương pháp đánh giá, thực hành lâm sàng, cấu trúc khách quan, thi chạy trạm, OSCE.

**Abstract:** This paper introduces the application of the Objective Structured Clinical Examination method in the graduation exam of the Nursing program at Hanoi University of Business and Technology. This method is an assessment tool based on objective and standardized principles, helping to comprehensively evaluate students' knowledge, skills, and competencies in a simulated clinical environment. The paper also discusses the implementation of Objective Structured Clinical Examination method in countries such as the United States, the United Kingdom, Canada and some other countries, and also highlights the combination of this method with detailed feedback after each station for its ability to help students recognize errors and improve their skills.

**Keywords:** Assessment method, clinical practice, objective structure, station examination, OSCE.

## 1. Khái quát về đánh giá thực hành lâm sàng có cấu trúc khách quan

Phương pháp đánh giá thực hành lâm sàng có cấu trúc khách quan (OSCE), hay còn gọi là phương pháp thi chạy trạm, là công cụ đánh giá dựa trên nguyên tắc khách quan và chuẩn hóa. Trong OSCE, thí sinh sẽ di chuyển qua một chuỗi các trạm thi có giới hạn thời gian. Mỗi trạm

được thiết kế sẵn với các tình huống lâm sàng mô phỏng nhằm đánh giá kỹ năng thực hành trong môi trường giả lập. Tại mỗi trạm, thí sinh được đánh giá và chấm điểm dựa trên bảng kiểm chuẩn hóa bởi các giám khảo đã qua đào tạo. Phương pháp này đảm bảo tính công bằng, giảm thiểu sự thiên vị và nâng cao độ tin cậy trong việc đo lường năng lực thực hành

\* Thạc sĩ, Khoa Điều dưỡng, Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội.

\*\* Tiến sĩ, Trung tâm Khảo thí, Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội.

lâm sàng của thí sinh. Các kỹ năng thường được kiểm tra trong OSCE bao gồm: Khám, nhận định và xử lý tình huống lâm sàng; Giao tiếp với bệnh nhân; Ra quyết định và giải quyết các vấn đề lâm sàng; Đảm bảo đạo đức nghề nghiệp đối với sinh viên sau khi tốt nghiệp.

Theo Kamran Z. Khan và cộng sự [2], OSCE đã được chứng minh là một phương pháp hiệu quả để đánh giá toàn diện các kỹ năng cần thiết của sinh viên y khoa và điều dưỡng, đồng thời giúp sinh viên cải thiện khả năng ứng dụng kiến thức lý thuyết vào thực tế. OSCE không chỉ là công cụ đánh giá mà còn là phương pháp đào tạo hiệu quả, hỗ trợ quá trình học tập và tự hoàn thiện của sinh viên.

## 2. Kinh nghiệm thi OSCE trên thế giới

Phương pháp OSCE đã được triển khai rộng rãi tại các trường y khoa và điều dưỡng ở nhiều quốc gia trên thế giới, được xem là một tiêu chuẩn vàng trong đánh giá kỹ năng lâm sàng, đảm bảo tính khách quan, công bằng và giảm thiểu sự thiên vị trong quá trình thi.

Tại Mỹ, OSCE được áp dụng từ những năm 1970, trở thành một phần không thể thiếu trong chương trình đào tạo y khoa và điều dưỡng. Các trường, như Đại học Harvard và Johns Hopkins, sử dụng OSCE để đánh giá toàn diện từ kỹ năng lâm sàng, giao tiếp với bệnh nhân đến ra quyết định lâm sàng và đạo đức nghề nghiệp. Công nghệ tiên tiến, như mô phỏng người bệnh ảo và robot, được tích hợp để tái hiện các tình huống phức tạp, nâng cao hiệu quả đào tạo và đánh giá. Tại Vương quốc Anh, OSCE là một phần quan trọng trong hệ thống

đánh giá của General Medical Council (GMC), đặc biệt trong các kỳ thi cấp chứng chỉ hành nghề y. Đại học Oxford và Cambridge đã sử dụng OSCE để kiểm tra kỹ năng thực hành lâm sàng và khả năng xử lý tình huống của sinh viên. Việc cung cấp, phản hồi chi tiết sau mỗi trạm thi giúp sinh viên nhận ra sai sót và cải thiện kỹ năng trước khi bước vào thực tế. Tại Canada, Đại học Toronto và Đại học British Columbia thiết kế OSCE để đánh giá năng lực toàn diện, từ kỹ năng lâm sàng đến giao tiếp và ra quyết định. Việc mô phỏng các tình huống lâm sàng đa dạng giúp sinh viên chuẩn bị tốt hơn cho thực tế. Nghiên cứu cho thấy OSCE không chỉ đánh giá chính xác, mà còn là công cụ đào tạo hiệu quả, góp phần nâng cao chất lượng sinh viên tốt nghiệp. Tại Úc, OSCE được sử dụng rộng rãi ở Đại học Sydney và Đại học Melbourne, không chỉ đánh giá kỹ năng thực hành, mà còn chú trọng phát triển khả năng giao tiếp và đạo đức nghề nghiệp. Điểm đặc biệt tại Úc là sự kết hợp giữa các giảng viên giàu kinh nghiệm và người bệnh mô phỏng để xây dựng các tình huống sát thực tế.

Tại Thái Lan, Đại học Chulalongkorn và Đại học Mahidol áp dụng OSCE từ những năm 2000. Các trạm thi thường tập trung vào khám bệnh, xử lý cấp cứu, và chăm sóc bệnh nhân mãn tính. OSCE đã giúp cải thiện đáng kể chất lượng đào tạo và kỹ năng của sinh viên. Tại Hàn Quốc, OSCE bắt đầu được triển khai từ những năm 2010 tại Đại học Quốc gia Seoul và Đại học Yonsei. Các kỳ thi tập trung vào các kỹ năng giao tiếp, ra quyết định lâm sàng, và xử lý tình huống khẩn cấp. Sinh viên nhận được phản hồi chi tiết từ giám

khảo, giúp nâng cao khả năng tự học và phản xạ trong các tình huống thực tế. Tại Nhật Bản, OSCE được sử dụng từ đầu những năm 2000 tại Đại học Tokyo và Đại học Kyoto. Điểm nổi bật trong triển khai OSCE tại Nhật Bản là sự kết hợp giữa công nghệ mô phỏng tiên tiến và người bệnh thật, tái hiện các tình huống lâm sàng gần với thực tế. Ngoài ra, Nhật Bản cũng chú trọng đánh giá kỹ năng giao tiếp và làm việc nhóm trong môi trường y tế.

### **3. Phương pháp thi OSCE tại Việt Nam**

Phương pháp thi OSCE bắt đầu được thực hiện tại Việt Nam từ những năm 1990, chủ yếu trong các cuộc thi điều dưỡng, hộ sinh giỏi và thanh lịch toàn quốc do Bộ Y tế tổ chức. Các kỳ thi này đánh giá kiến thức chuyên môn bằng hình thức trắc nghiệm khách quan, đồng thời kiểm tra kỹ năng thực hành qua phương pháp thi chạy trạm. Thực tiễn tổ chức thi OSCE cho thấy, một số lợi ích đạt được trong quá trình triển khai. Điểm nổi bật là, khắc phục hạn chế của phương pháp truyền thống, đảm bảo điều kiện thi đồng nhất, giảm thiểu sự phụ thuộc vào yếu tố chủ quan của giám khảo và tăng độ chính xác trong đánh giá. Tiếp đến, làm tăng tính khách quan và công bằng, mỗi thí sinh đều trải qua các trạm thi với nội dung, thời gian và điều kiện giống nhau. Cùng với đó, là sự cải thiện chất lượng đào tạo, sinh viên không chỉ được đánh giá mà còn nhận phản hồi chi tiết để nâng cao kỹ năng thực hành. Từ đó, OSCE đã dần trở nên quen thuộc trong các kỳ thi đánh giá năng lực điều dưỡng tại các bệnh viện, cơ sở y tế và trường đào tạo khối ngành sức khỏe.

Trường Đại học Y Hà Nội, từ năm 2015, áp dụng OSCE trong các kỳ thi tốt nghiệp của sinh viên ngành y và điều dưỡng. Các môn học lâm sàng, như nhi khoa, nội khoa và ngoại khoa, đều tổ chức thi chạy trạm. Sinh viên phải vượt qua các tình huống giả định đa dạng, mỗi trạm kiểm tra một kỹ năng cụ thể, như khám bệnh, tư vấn, điều trị. Quy trình thi được thiết kế theo tiêu chuẩn quốc tế, đảm bảo tính khách quan và đồng nhất. Từ năm 2016, Trường Đại học Y Dược TP. Hồ Chí Minh đã áp dụng OSCE trong các kỳ thi lâm sàng cho sinh viên các ngành y, răng hàm mặt và điều dưỡng. Mỗi trạm thi kéo dài 5–10 phút, tập trung đánh giá các kỹ năng như tiêm, đặt nội khí quản, cấp cứu cơ bản và giao tiếp với người bệnh. Việc cung cấp phản hồi chi tiết sau mỗi trạm thi đã giúp sinh viên cải thiện kỹ năng đáng kể. Từ năm 2017, Trường Đại học Điều dưỡng Nam Định đã triển khai OSCE để kiểm tra toàn diện kỹ năng của sinh viên, từ chăm sóc bệnh nhân sau phẫu thuật đến xử lý các tình huống cấp cứu giả định. OSCE được ghi nhận là đã cải thiện chất lượng đào tạo và kỹ năng thực hành của sinh viên tốt nghiệp.

Tại Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội (HUBT), Khoa Răng hàm mặt đã tổ chức kỳ thi tốt nghiệp lâm sàng bằng hình thức chạy trạm lần đầu tiên vào tháng 3 năm 2024. Đây là một bước đột phá trong phương pháp đánh giá, hướng đến đánh giá toàn diện kỹ năng thực hành lâm sàng của sinh viên, từ thao tác kỹ thuật đến giao tiếp với người bệnh. Kỳ thi có sự tham gia của tất cả sinh viên năm cuối ngành răng hàm mặt, gồm chuỗi 10 trạm thi, mỗi trạm kéo dài 10 phút. Các

trạm được thiết kế đa dạng nhằm kiểm tra các kỹ năng quan trọng. Kỳ thi đã mang lại những kết quả tích cực, giúp đánh giá chính xác khả năng thực hành của sinh viên. Đồng thời, phương pháp này cũng chuẩn bị tốt cho sinh viên bước vào môi trường làm việc thực tế sau khi tốt nghiệp. Hưởng ứng phương pháp mới, Khoa Điều dưỡng của HUBT đã tổ chức thi kết thúc học phần điều dưỡng cơ sở 1 bằng hình thức thi chạy trạm, tổ chức thi tốt nghiệp lâm sàng cho sinh viên điều dưỡng các khoá 23, 24 và 25 (từ năm 2022 đến 2024) bằng hình thức thi trực tiếp trên buồng bệnh và người bệnh thật. Tuy nhiên, theo nhận định của giảng viên thì phương pháp thi trực tiếp trên người bệnh (phương pháp truyền thống) gặp nhiều hạn chế, như: tính khách quan không cao, phụ thuộc vào điều kiện cụ thể tại từng buồng bệnh, yêu cầu nhân lực lớn trong khâu tổ chức và giám sát, tiềm ẩn nguy cơ không đảm bảo an toàn cho người bệnh và sinh viên chưa có chứng chỉ hành nghề.

Trước những bất cập phát sinh, Khoa Điều dưỡng cũng xác định một số tác động của Luật Khám bệnh, chữa bệnh số 15/2023/QH15, trong đó có điều khoản quy định học viên và sinh viên ngành sức khỏe chỉ được thực hành khám, chữa bệnh dưới sự giám sát của người hành nghề. Quy định này tạo áp lực lên các cơ sở đào tạo, phải tìm kiếm phương pháp đánh giá thay thế cho việc thực hành trực tiếp trên người bệnh. Để tháo gỡ những bất cập này, Khoa Điều dưỡng đã đề xuất với Ban Giám hiệu và Phòng Quản lý đào tạo chuyển đổi hình thức thi tốt nghiệp lâm sàng từ trực tiếp trên người bệnh sang thi chạy trạm. Đề xuất này đã

được chấp thuận và là bước khởi đầu để xây dựng quy trình OSCE cho các kỳ thi tốt nghiệp ngành điều dưỡng tại trường.

Việc triển khai OSCE tại Khoa Điều dưỡng của HUBT là bước tiến quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của ngành y tế. Khoa Điều dưỡng sẽ xây dựng tài liệu hướng dẫn thi chạy trạm, các tình huống mô phỏng sát thực tế để giúp nâng cao tối ưu chất lượng đánh giá năng lực sinh viên và phù hợp với các tiêu chuẩn đào tạo, yêu cầu pháp lý hiện hành. Điều này góp phần chuẩn bị cho sinh viên sẵn sàng bước vào thực tế công việc trong môi trường y tế ngày càng đòi hỏi cao.

#### **4. Nghiên cứu ứng dụng phương pháp OSCE**

Khoa Điều dưỡng của HUBT đã đề xuất và được Ban Giám hiệu, Hội đồng Khoa học và Đào tạo trường phê duyệt thực hiện đề tài “Ứng dụng phương pháp đánh giá thực hành lâm sàng có cấu trúc khách quan (OSCE) trong kỳ thi tốt nghiệp ngành điều dưỡng”. Mục tiêu của nghiên cứu là xây dựng quy trình thi tốt nghiệp lâm sàng theo hình thức OSCE phù hợp với điều kiện của HUBT, đồng thời đảm bảo đáp ứng chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo. Kết quả của đề tài sẽ được ứng dụng cho thi lâm sàng tốt nghiệp từ khóa 26 trở đi.

Nội dung nghiên cứu hướng đến đánh giá thực trạng thi tốt nghiệp thực hành lâm sàng truyền thống trên người bệnh tại Khoa Điều dưỡng, phân tích ưu nhược điểm của quy trình thi OSCE với phương pháp thi thực hành lâm sàng truyền thống, đề xuất mô hình thi tốt nghiệp OSCE, triển khai tại phòng thực

hành tiền lâm sàng của trường. Để phù hợp với điều kiện thực tế, nhóm nghiên cứu sử dụng phương pháp ứng dụng thực tiễn, gồm khảo sát, phân tích tài liệu và triển khai thử nghiệm. Quy trình nghiên cứu chia thành 5 bước, bắt đầu từ khảo sát thực trạng, thu thập dữ liệu, sau đó nghiên cứu mô hình OSCE quốc tế, phân tích và lựa chọn các trạm thi phù hợp với điều kiện của trường. Từ đó, thiết kế quy trình chi tiết dựa trên các tiêu chuẩn và nguyên tắc cốt lõi của OSCE, triển khai thí điểm và đánh giá kết quả, lấy ý kiến phản hồi từ giám khảo và sinh viên, điều chỉnh và đề xuất áp dụng hình thức trong các kỳ thi tốt nghiệp ngành điều dưỡng.

Nguyên tắc thiết kế quy trình OSCE bảo đảm ba nội dung cơ bản là tính cấu trúc, tính khách quan và tính công bằng. Theo đó, nội dung thi được chuẩn hóa, đảm bảo đánh giá chính xác các năng

lực được yêu cầu trong chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo. Các trạm thi được thiết kế để kiểm tra đa dạng kỹ năng lâm sàng, từ khám bệnh đến xử lý tình huống và giao tiếp với người bệnh. Mỗi thí sinh được đánh giá trong các điều kiện thi giống nhau, bao gồm nội dung, thời gian, bối cảnh và tiêu chí chấm điểm. Các tình huống thi được thiết kế sát với thực tế lâm sàng, đảm bảo mô phỏng đúng môi trường làm việc sau này.

Hoạt động nghiên cứu “Ứng dụng phương pháp đánh giá thực hành lâm sàng có cấu trúc khách quan (OSCE) trong kỳ thi tốt nghiệp ngành điều dưỡng tại Trường Đại học Kinh doanh & Công nghệ Hà Nội” không chỉ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và đánh giá năng lực sinh viên, mà còn khẳng định sự tiên phong của HUBT trong áp dụng các phương pháp hiện đại vào giáo dục y khoa./.

### **Tài liệu tham khảo**

1. James A. McCoy, M.D. & Hollis W. Merrick, M.D (2001). *The Objective Structured Clinical Examination*. Association for Surgical Education of USA.
2. K. Z. Khan et all (2013). *The Objective Structured Clinical Examination (OSCE): AMEE Guide No. 81*. Part I: An historical and theoretical perspective. PubMed, DOI:10.3109/0142159X.2013.818634
3. Nguyễn Thị Mai Phương (2024). *Nhận thức của sinh viên về kỳ thi lâm sàng sản phụ khoa có cấu trúc khách quan (OSCE) tại Trường Đại học Y dược Hải Phòng*. Khoa Y, Đại học Y dược Hải Phòng.
4. Sahil Choudhari and Uma Maheswari (2016). *Objective Structured Clinical Examination (OSCE):A Review*. Article in Research Journal of Pharmacy and Technology, August 2016. Link: <https://www.researchgate.net/publication/310672409>
5. Phạm Thế Tài, Nguyễn Trường Giang, Dương Quang Huy (2021). *Kỳ thi Lâm sàng cấu trúc khách quan: Nguyên lý và thực tiễn triển khai ở Học viện Quân Y*. Tạp chí Y dược học thuộc Bộ Y tế..
6. Lê Thị Tâm, Lê Thị Mai Hoa, Nguyễn Thị Minh Huệ (2024). *Đánh giá của sinh viên về kỳ thi OSCE, Học phần lâm sàng sản phụ tại Trường Đại học Y khoa Vinh*. Tạp chí Khoa học Đại học Vinh.